

دائرة المعارف احزاب در عراق

احزاب، انجمن، جنبش، گروه‌های سیاسی، ملی و دینی عراقی

نویسنده: دکتر حسن لطیف الزیدی

مترجم: سید عدنان مصطفی

انتشارات دانشگاه امام صادق (علیه السلام)
تهران: بزرگراه شهید چمران،
پل مدیریت
تلفکس: ۸۸۳۷۰۱۴۲
صندوق پستی ۱۵۹-۱۴۶۵۵
E-mail: isu.press@yahoo.com

دانشگاه امام صادق

دایره المعارف احزاب در عراق (احزاب، انجمن‌ها، جنبش‌ها، چهره‌های سیاسی، ملی و دینی عراق)
تألیف: حسن لطیف الزبیدی ■ ترجمه: سیدعبدنان محقق ■ ناشر: دانشگاه امام صادق (ع) ■ طراح جلد: محمد حسین
بصیری ■ ویراستار ادبی: مسعود رحمتی ■ چاپ اول: ۱۳۹۰ ■ قیمت: ۱۶۰۰۰۰ ریال ■ شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه
چاپ و صحافی: زلال کوثر ■ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۰۳۸-۸

همه حقوق محفوظ و متعلق به ناشر است.
این اثر ترجمه‌ای است از:

موسوعه الاحزاب العراقيه، حسن لطیف الزبیدی، موسسه العارف للطبعات - بیروت - لبنان - ۲۰۰۷

سرشناسه: زبیدی، حسن لطیف
Zubaydi, Hasan-Latif Kazim

عنوان قراردادی: موسوعه الاحزاب العراقيه، فارسی

عنوان و نام پدیدآور: دایره المعارف احزاب در عراق: احزاب، انجمن‌ها، جنبش‌ها، چهره‌های سیاسی، ملی و

دینی عراق/نویسنده حسن لطیف الزبیدی: مترجم عبدنان محقق.

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه امام صادق، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۶۸۲ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۰۳۸-۸ ریال ۱۶۰۰۰۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: انجمن‌ها، موسسه‌ها و غیره — عراق — دایره المعارف‌ها

موضوع: سیاستمداران — عراق

موضوع: مشاهیر — عراق

موضوع: عراق — سیاست و حکومت

موضوع: عراقی — تاریخ

شناسه افزوده: محقق، سیدعبدنان، ۱۳۵۲ - مترجم

شناسه افزوده: دانشگاه امام صادق (ع)

رده بندی کنگره: DS ۱۳۸۹۹۵۷۰/۲۸۰۴۱/۲

رده بندی دیویی: ۷/۹۵۶

شماره کتبشناسی ملی: ۲۵۸۵۳۲۲

فهرست مطالب

۴۹.....	سخن ناشر.....
۵۱.....	مقدمه مترجم.....
«حرف الف»	
۵۳.....	ائتلاف اسلامی.....
۵۳.....	ائتلاف دمکراتیک رافدین.....
۵۳.....	ائتلاف عدالت و آینده.....
۵۴.....	ائتلاف عراق متحد.....
۵۵.....	ائتلاف کردهای فیلی یکپارچه.....
۵۵.....	ائتلاف ملی دمکراتیک.....
۵۵.....	ائتلاف ملی یکپارچه.....
۵۶.....	ابراهیم، عبدالفتاح.....
۵۷.....	ابراهیم، یوسف.....
۵۷.....	ابوالثمن، محمد جمفر.....
۵۹.....	ابوالجون، شعلان.....
۶۰.....	ابوالعیس، محمد حسین.....
۶۰.....	ابوالمحسن، محمد حسن.....
۶۱.....	ابو زینب، حاج کاظم.....
۶۱.....	ابوطیخ، محسن.....
۶۲.....	ابوکلل، عطیه.....
۶۳.....	اتحادیه اسلامی کردستان.....
۶۴.....	اتحادیه اسلامی در عراق.....

۶۴.....	اتحادیه اسلامی ترکمن‌های عراق.....
۶۵.....	اتحادیه اسلامی دانشجویان عراق.....
۶۵.....	اتحادیه اسلامی کردهای فیلی عراق.....
۶۵.....	اتحادیه سوسیالیستی عربی - منطقه عراق.....
۶۶.....	اتحادیه جبهه ملی.....
۶۷.....	اتحادیه دمکراتیک عراق.....
۶۷.....	اتحادیه دمکراتیک کردهای فیلی.....
۶۸.....	اتحادیه دمکرات‌های عراقی (۱۹۷۹).....
۶۸.....	اتحادیه دمکرات‌های عراقی (۱۹۹۱).....
۶۸.....	اتحادیه جوانان دمکراتیک.....
۶۹.....	اتحاد مردم.....
۶۹.....	اتحادیه کمونیست‌های عراقی (۱۹۴۹).....
۷۰.....	شورای صنفی دانشجویان.....
۷۰.....	شورای صنفی دانشجویان عراق.....
۷۰.....	تجمع عراق برای ملت عراق.....
۷۰.....	اتحادیه علما.....
۷۱.....	اتحادیه ملی کردستان.....
۷۲.....	اتحادیه ملی دانشجویان عراق.....
۷۲.....	اتحادیه انفالیون کردستان.....
۷۲.....	احمد، ابراهیم.....
۷۴.....	اخباریون.....
۷۴.....	گروه اخوان المسلمین.....
۷۶.....	ازری، عبدالکریم.....
۷۶.....	ازیرچاوی، عطشان.....
۷۷.....	أسدالله، أحمد.....
۷۷.....	اسماعیل، عبدالقادر.....
۷۷.....	اسماعیل، یوسف.....
۷۸.....	اشبال الصدر.....

۷۸.....	اشو ورده، باسکال
۷۸.....	آشوری‌ها
۸۰.....	اصفهانى، ابوالحسن
۸۰.....	آصفى، محمد مهدى
۸۱.....	اصيل، ناجى
۸۲.....	اعظمى، أحمد عزت
۸۲.....	اعظمى، هادى هاشم
۸۳.....	بیانیه شیعیان عراق
۸۳.....	أعیان، برهان الدین باش
۸۳.....	أعیان، محمد أمین باش
۸۴.....	آقا، نوری پاولیل
۸۴.....	گروه‌های مخالف و مقاوم
۸۴.....	اکراد
۸۶.....	آلوسى، مثال
۸۷.....	الویس، مبدر
۸۷.....	امام شیعه در جمهوری عربی مصر
۸۷.....	حزب أمل کرد
۸۷.....	أمین، بختیار
۸۸.....	امین، عبدالوهاب
۸۸.....	اندايت
۸۸.....	انصار
۹۰.....	انصار السلام (هواداران صلح)
۹۱.....	انقال
۹۱.....	اهل سنت و جماعت
۹۱.....	اوقاتى، جلال جعفر
۹۱.....	إیس، ژان وان
۹۲.....	أیوب، ذوالنون
۹۲.....	أیوبى، على جودت

«حرف ب»

۹۵.....	بابان، أحمد مختار.....
۹۶.....	بارزانی ها.....
۹۶.....	بارزانی، احمد.....
۹۷.....	بارزانی، ادريس.....
۹۸.....	بارزانی، مسرور.....
۹۸.....	بارزانی، مسعود.....
۹۸.....	بارزانی، مصطفى.....
۱۰۱.....	بارزانی، نجرفان.....
۱۰۱.....	بارزانی، وجیه.....
۱۰۲.....	بارزانی، عبدالسلام.....
۱۰۲.....	بازرگان، علی.....
۱۰۳.....	بحر العلوم، ابراهيم.....
۱۰۳.....	بحر العلوم، جعفر.....
۱۰۴.....	بحر العلوم، محمد.....
۱۰۴.....	بحر العلوم، محمد علی.....
۱۰۵.....	بحر العلوم، محمد مهدی.....
۱۰۵.....	بدران، نوری.....
۱۰۵.....	بدرخان، کامران.....
۱۰۵.....	بدروسیان، کرکور آغوب.....
۱۰۶.....	بدری، سامی.....
۱۰۶.....	بدری، عبدالعزيز.....
۱۰۷.....	براک، احمد شجاع.....
۱۰۷.....	برواری، نسرین مصطفى.....
۱۰۷.....	برمر، پل.....
۱۰۸.....	بزاز، عبدالرحمان.....
۱۱۰.....	بسیم، زکی.....
۱۱۱.....	بیش مرکه.....

۱۱۱.....	بصری، عارف
۱۱۲.....	بصری، محمد زکی
۱۱۲.....	بصیر، محمد مهدی
۱۱۳.....	بطرس، باسمه یوسف
۱۱۳.....	بطی، رفائیل
۱۱۴.....	بغدادی، احمد حسنی
۱۱۴.....	بغدادی، علی حسنی
۱۱۴.....	بغدادی، محمد
۱۱۵.....	بقال، نجم
۱۱۵.....	بکر، احمد حسن
۱۱۶.....	بلداوی، عباس
۱۱۷.....	بنت الهدی
۱۱۷.....	بهاء الدین، صلاح الدین محمد
۱۱۷.....	بیت الاسلامی
۱۱۷.....	بیشکوتن

«حرف پ»

۱۱۹.....	پاچه چی، حمدی
۱۱۹.....	پاچه چی، عدنان
۱۲۱.....	پاچه چی، مزاحم
۱۲۱.....	پاچه چی، ندیم
۱۲۱.....	پاپیر، علی
۱۲۱.....	پاشا، فلاح
۱۲۲.....	پل، گروودلو شبان

«حرف ت»

۱۲۳.....	تجمع اسلامی دمکرات
۱۲۳.....	تجمع اسلامی عراق
۱۲۳.....	تجمع اسلامی ملی
۱۲۳.....	تجمع اسلامی دانشجویان عراق

۱۲۴.....	تجمع ثقا (تجمع نیروهای اسلامی)
۱۲۴.....	تجمع جمهوری عراق
۱۲۵.....	تجمع دمکرات آشوری‌ها
۱۲۵.....	تجمع دمکرات یزیدیه
۱۲۶.....	تجمع دمکراتیک عراق
۱۲۶.....	تجمع دمکراتیک برای نجات عراق
۱۲۶.....	تجمع دمکرات‌های مستقل
۱۲۷.....	تجمع عراقی مستقل
۱۲۷.....	تجمع دمکرات قاسمی
۱۲۸.....	تجمع قومی ترکمن‌ها
۱۲۸.....	توافق‌نامه واشینگتن
۱۲۸.....	تجمع قومی دمکرات
۱۲۸.....	تجمع قومی دمکراتیک (۱۹۹۱)
۱۲۹.....	تجمع ناسیونالیستی عراقی در قاهره
۱۲۹.....	تجمع وحدت ملی عراق
۱۳۰.....	تجمع وحدیون ناصری
۱۳۰.....	تجمع ملی آشوری‌ها
۱۳۱.....	تجمع ملی عراق (۱۹۹۱)
۱۳۱.....	تجمع ملی عراق
۱۳۱.....	تجمع همبستگی ملی دمکراتیک عراق
۱۳۲.....	تجمع ملی انقلاب دهه ۲۰ (توحد)
۱۳۳.....	تجمع مستقبل عراق
۱۳۳.....	تجمع فرهیختگان عراق مستقل
۱۳۳.....	تجمع دموکراسی عراق
۱۳۴.....	ائتلاف کردستان
۱۳۴.....	ائتلاف سلطتی دمکراتیک
۱۳۵.....	ائتلاف ملی اسلامی عراق
۱۳۵.....	ائتلاف ملی دمکرات (۲۰۱۴)

۱۳۵.....	اتتلاف ملی دمکرات (۲۰۰۵).....
۱۳۵.....	اتتلاف ملی عراق.....
۱۳۶.....	ترکمن‌ها.....
۱۳۷.....	تسخیری، محمد علی.....
۱۳۷.....	تکرتی، ابراهیم جاسم.....
۱۳۸.....	تکرتی، حردان عبدالغفار.....
۱۳۹.....	سازمان جنبش اسلامی در عراق.....
۱۳۹.....	سازمان کمونیست‌های انقلابی عراق.....
۱۳۹.....	سازمان پایگاه جهاد در منطقه رافدین.....
۱۴۰.....	سازمان ناسیونالیستی عربی.....
۱۴۰.....	توفیق، ارشد.....
۱۴۰.....	تویج، عبدالرسول.....
۱۴۱.....	جریان اسلامی دمکراتیک.....
۱۴۱.....	جریان صدری‌ها.....
۱۴۱.....	جریان عراق نوین برای عدالت و آزادی.....
۱۴۲.....	جریان میانه‌رو دمکراتی.....
	«حرف ج»
۱۴۳.....	جاجوک، صن کول.....
۱۴۳.....	جادر، ادیب.....
۱۴۳.....	جادرچی، کامل.....
۱۴۴.....	جادرچی، نصیر.....
۱۴۵.....	جبر، باقر صولاغ.....
۱۴۵.....	جبر، سعد صالح.....
۱۴۶.....	جبر، صالح.....
۱۴۷.....	جبهه اتحاد ملی.....
۱۴۷.....	جبهه احزاب مخالف کردستان.....
۱۴۸.....	جبهه اسلامی مقاومت عراق (جامع).....
۱۴۸.....	جبهه آشوری‌های متحد.....

جبهه ملی خلاص.....	۱۴۸
جبهه ترکمن‌های عراق.....	۱۴۹
جبهه اصلاح طلب حزب دمکرات کردستان.....	۱۴۹
جبهه سازش ملی.....	۱۴۹
جبهه خلاص ملی (جبهه الخلاص الوطنی).....	۱۴۹
جبهه دفاع از فلسطین.....	۱۵۰
جبهه اصلاح طلب دمکرات.....	۱۵۰
جبهه مردمی متحد.....	۱۵۰
جبهه عراق متحد.....	۱۵۱
جبهه ناسیونالیستی.....	۱۵۱
جبهه قومی ترقی خواه.....	۱۵۲
جبهه کردستان عراق.....	۱۵۲
جبهه مبارزه مسلحانه مردمی.....	۱۵۲
جبهه متحد.....	۱۵۳
جبهه ملی و اصلاح طلب مستقل.....	۱۵۳
جبهه ملی دمکراتیک (جود).....	۱۵۳
جبهه ملی متحد.....	۱۵۴
جبهه ملی عشایر عراق.....	۱۵۴
جبهه ملی وحدت عراق.....	۱۵۵
جبهه ملی و قومی ترقی خواه.....	۱۵۵
جبهه ملی ناسیونالیستی دمکراتیک (جوقد).....	۱۵۵
جبهه ملی ناسیونالیستی اسلامی در عراق.....	۱۵۵
جبهه ترکمن‌های عراق.....	۱۵۶
جبوری، حسین.....	۱۵۶
جبوری، حمزه سلمان.....	۱۵۶
جبوری، عبدمطلک حمود محمد.....	۱۵۷
جبوری، محمد مصطفی.....	۱۵۷
جبوری، مشعان.....	۱۵۷

۱۵۸.....	جرجفچی، محمد امین.....
۱۵۸.....	جزائری، عزالدین.....
۱۵۹.....	جزائری، محمد جواد.....
۱۵۹.....	جزائری، مفید.....
۱۶۰.....	جزراوی، طه یاسین رمضان.....
۱۶۰.....	جعفر، جاسم محمد.....
۱۶۱.....	جعفری، ابراهیم.....
۱۶۱.....	جلال، ساشوار.....
۱۶۲.....	جلال، مام.....
۱۶۲.....	چلبی، احمد.....
۱۶۳.....	چلبی، سالم.....
۱۶۳.....	گروه اسلامی کردستان/ عراق.....
۱۶۳.....	گروه اهالی.....
۱۶۵.....	گروه توحید و جهاد.....
۱۶۵.....	گروه حقیقت.....
۱۶۵.....	گروه شراره.....
۱۶۵.....	گروه علمای مبارز عراق.....
۱۶۶.....	گروه علمای نجف اشرف.....
۱۶۷.....	جماعت علمای بغداد و کاظمیه.....
۱۶۸.....	گروه منبر.....
۱۶۸.....	گروه نجمه.....
۱۶۸.....	جماعت وحدت عربی.....
۱۶۸.....	جماعت انصار اسلام.....
۱۶۹.....	جماعت جندالاسلام.....
۱۷۰.....	جماعت فضلائی حوزه علمیه.....
۱۷۰.....	جماعت پژوهشگران اندیشه‌های آزاد.....
۱۷۰.....	جمال‌الدین، احمد.....
۱۷۰.....	جمال‌الدین، ایاد.....

۱۹۴.....	جمعیت فدائیان میهن
۱۹۴.....	جمعیت کرن کمیث
۱۹۴.....	جمعیت نهضت مدرسه
۱۹۴.....	جمعیت هشمیش
۱۹۵.....	جمیل، حسین
۱۹۵.....	جمیل، مظفر حسین
۱۹۶.....	جنابی، داود سلمان
۱۹۶.....	جنابی، سعد عاصم
۱۹۶.....	جنابی، عدنان
۱۹۶.....	جناح نرتی خواه حزب دمکرات کرد عراق
۱۹۶.....	سپاه صحابه
۱۹۷.....	جواد، حازم
۱۹۸.....	جواد، هاشم
۱۹۸.....	جواری، احمد عبدالستار
۱۹۸.....	جواهری، محمد مهدی
۱۹۹.....	ارتش اسلامی عراق
۱۹۹.....	ارتش اسلامی کردستان
۲۰۰.....	ارتش آزادی بخش مردمی
۲۰۰.....	ارتش انقلابی - اسلامی برای آزادی عراق
۲۰۰.....	جیش الشعبی (ارتش مردمی یا بسیج مردمی)
۲۰۰.....	جیش الغضب (سپاهیان خشم)
۲۰۱.....	جیش القدس
۲۰۱.....	جیش المهدی
۲۰۲.....	جیش انصار السنه
۲۰۲.....	ارتش دفاع کردستان
۲۰۲.....	ارتش محمد
«حرف ح»	
۲۰۵.....	حائری، کاظم

۲۰۶.....	حاج حمود، هدیپ
۲۰۶.....	حاج سری، رفعت
۲۰۷.....	حاج سری، مدحت
۲۰۷.....	حاج، عزیز
۲۰۷.....	حافظ، مهدی
۲۰۸.....	حانی، ناصر
۲۰۸.....	حبش، ایاد
۲۰۸.....	حبوبی، احمد
۲۰۹.....	حبوبی، محمد سعید
۲۱۰.....	حبیب، محسن حسین
۲۱۰.....	حجار، رحمان
۲۱۰.....	حجازی، علی خالد
۲۱۱.....	حجازی، عبدالکریم حسنی
۲۱۱.....	حداد، نعیم
۲۱۱.....	حدیثی، انور عبدالقادر
۲۱۱.....	حدیثی، مرتضی سعید عبدالباقی
۲۱۲.....	حدید، محمد
۲۱۲.....	حردان، سعد نایف
۲۱۳.....	سپاه انقلاب اسلامی عراق
۲۱۳.....	نیروهای ناسیونالیستی
۲۱۴.....	جنبش اسلامی عراق
۲۱۴.....	جنبش اسلامی کردستان عراق
۲۱۶.....	جنبش اسلامی مبارزان عراق
۲۱۶.....	جنبش مسلمانان آزادی‌خواه
۲۱۶.....	جنبش سوسیالیستی عربی
۲۱۷.....	جنبش سوسیالیستی کردستان
۲۱۸.....	جنبش اصلاحات سیاسی
۲۱۸.....	جنبش اصلاحات ملی عراق

۲۱۸.....	جنبش افواج اسلامی (گردان‌ها).....
۲۱۸.....	جنبش نجات ملی.....
۲۱۹.....	جنبش آزادی‌بخش اسلامی.....
۲۱۹.....	جنبش آزادی‌بخش اسلامی.....
۲۱۹.....	جنبش آزادی‌بخش ملی کردستان.....
۲۱۹.....	جنبش ترکمن‌های دمکرات عراق.....
۲۱۹.....	جنبش جریان ناسیونالیستی اعراب.....
۲۲۰.....	جنبش انقلاب اسلامی در عراق.....
۲۲۰.....	جنبش توده‌های مسلمان.....
۲۲۰.....	جنبش اسلامی الدعوة.....
۲۲۰.....	جنبش دفاع ملی مقدس (حدوم).....
۲۲۱.....	جنبش دفاع از ملت عراق.....
۲۲۱.....	جنبش دمکرات آشوری‌ها.....
۲۲۲.....	جنبش دمکراتیک عراقی‌ها.....
۲۲۲.....	جنبش مجمع اسلامی.....
۲۲۲.....	جنبش اسلامی رافدین.....
۲۲۲.....	جنبش رسالت در عراق.....
۲۲۲.....	جنبش صلح و توسعه.....
۲۲۲.....	جنبش افسران عراقی.....
۲۲۳.....	جنبش افسران و غیر نظامیان آزادیخواه.....
۲۲۳.....	جنبش پشاهندگان (حالوص).....
۲۲۴.....	جنبش طلیعه‌داران رسالت.....
۲۲۴.....	جنبش طلیعه‌داران دمکراتیک.....
۲۲۴.....	جنبش عراقی‌های عرب.....
۲۲۴.....	جنبش فتح اسلامی.....
۲۲۴.....	جنبش نیروهای ملی و ناسیونالیستی.....
۲۲۵.....	جنبش ناسیونالیستی ترکمن‌ها.....
۲۲۵.....	جنبش سری ناسیونالیستی.....

۲۲۶.....	جنبش ناسیونالیست‌های عربی.....
۲۲۶.....	جنبش زحمتکشان عرب.....
۲۲۷.....	جنبش مبارزه مردمی.....
۲۲۸.....	جنبش نیروهای اسلامی.....
۲۲۹.....	جنبش مجاهدین عراقی.....
۲۲۹.....	جنبش جامعه دمکرات.....
۲۳۰.....	جنبش پیشرفت جامعه عراق.....
۲۳۰.....	جنبش مرجعیت.....
۲۳۰.....	جنبش نظام سلطنتی مشروطه.....
۲۳۱.....	جنبش مبارزان انقلاب اسلامی عراق.....
۲۳۱.....	جنبش مهاجران عراقی.....
۲۳۱.....	جنبش ترکمن وفا.....
۲۳۲.....	جنبش وفاق اسلامی عراق.....
۲۳۲.....	جنبش وفاق ملی عراق.....
۲۳۳.....	جنبش انصار حضرت حجت (عج).....
۲۳۴.....	جنبش انصارالسلام.....
۲۳۴.....	جنبش نجات ملت عراق.....
۲۳۴.....	جنبش آینده‌سازی عراق.....
۲۳۴.....	جنبش آزادسازی عراق.....
۲۳۵.....	جنبش جریان امام صدر.....
۲۳۵.....	جنبش ثارالله.....
۲۳۵.....	جنبش جند الامام.....
۲۳۶.....	جنبش حزب‌الله عراق.....
۲۳۷.....	جنبش علمای مبارز.....
۲۳۷.....	جنبش لولان.....
۲۳۷.....	حریری، فرانسوتوما.....
۲۳۷.....	حزب ائتلاف.....
۲۳۷.....	حزب اتحاد دستوری (قانون اساسی).....

۲۳۸.....	حزب اتحاد ملی.....
۲۳۹.....	حزب آزادی خواهان.....
۲۴۰.....	حزب برادری آشوری.....
۲۴۰.....	حزب اخوت ملی.....
۲۴۱.....	حزب استقلال.....
۲۴۲.....	حزب استقلال دمکراتیک کردستان (باسوک).....
۲۴۳.....	حزب استقلال ملی.....
۲۴۳.....	حزب اسلامی عراق.....
۲۴۵.....	حزب سوسیالیستی - عراق.....
۲۴۶.....	حزب سوسیالیستی آشوری ها.....
۲۴۶.....	حزب سوسیالیستی انقلابی عربی.....
۲۴۶.....	حزب سوسیال دمکرات کردستان.....
۲۴۶.....	حزب سوسیالیستی کردستان یکپارچه.....
۲۴۸.....	حزب سوسیالیستی کرد (باسوک).....
۲۴۹.....	حزب سوسیالیستی ناصری.....
۲۴۹.....	حزب اصلاح.....
۲۴۹.....	حزب امت.....
۲۵۰.....	حزب سوسیالیستی امت.....
۲۵۱.....	حزب دمکراتیک امت.....
۲۵۱.....	حزب دمکرات فدرال امت.....
۲۵۲.....	حزب دمکراتیک امت عراقی.....
۲۵۲.....	حزب کردی امل.....
۲۵۲.....	حزب عربی سوسیالیستی بعث.....
۲۵۴.....	حزب عربی سوسیالیستی بعث - رهبران ملی.....
۲۵۴.....	حزب عربی سوسیالیستی بعث - رهبران داخلی عراق.....
۲۵۵.....	حزب ناسیونالیستی بعث.....
۲۵۵.....	حزب به یمان.....
۲۵۵.....	حزب دمکراتیک بین نه‌رین.....

۲۵۶.....	حزب آزادی بخش ملی
۲۵۶.....	حزب آزادی بخش اسلامی
۲۵۸.....	حزب آزادسازی کردستان
۲۵۸.....	حزب آزادسازی اکراد
۲۵۹.....	حزب ترقی خواه
۲۶۰.....	حزب انقلاب
۲۶۰.....	حزب انقلابی کردستان
۲۶۱.....	حزب جبهه متحد مردمی
۲۶۱.....	حزب جعفری
۲۶۲.....	حزب جمعیت ملی
۲۶۲.....	حزب جمهوری
۲۶۲.....	حزب آزادی عراق
۲۶۳.....	حزب آزاد لائیک
۲۶۳.....	حزب آزادی و ائتلاف
۲۶۵.....	حزب راهکار دمکرات کردستان
۲۶۶.....	حزب ملی عراقی سبز
۲۶۶.....	حزب اسلامی الدعوه عراق
۲۶۷.....	حزب اسلامی الدعوه - سازمان عراق
۲۶۸.....	حزب دمکراتیک
۲۶۸.....	حزب دمکراتیک سبز
۲۶۸.....	حزب دمکرات ترکمن کردستان
۲۶۸.....	حزب دمکرات ترقی خواه در کردستان عراق
۲۶۸.....	حزب دمکرات عراق
۲۶۸.....	حزب دمکرات کردستان
۲۷۱.....	حزب دمکرات کردستان متحد
۲۷۱.....	حزب دمکراتیک متحد کردستان
۲۷۲.....	حزب سری عراق
۲۷۲.....	حزب جوانان

۲۷۲.....	حزب قومی و عربی جوانان.....
۲۷۲.....	حزب مردم (۱۹۲۵).....
۲۷۳.....	حزب مردم (۱۹۴۱).....
۲۷۳.....	حزب مردم (۱۹۴۶).....
۲۷۴.....	حزب ملت ترکمن.....
۲۷۴.....	حزب ملت دمکرات کردستان.....
۲۷۵.....	حزب مردم عراق دمکراتیک.....
۲۷۶.....	حزب انقلابی عربی شغیله.....
۲۷۶.....	حزب کمونیست ارمنی.....
۲۷۶.....	حزب کمونیست عراق.....
۲۷۹.....	حزب کمونیست عراق - مسنه مرکزی.....
۲۸۱.....	حزب کمونیستی کارگری.....
۲۸۳.....	حزب کمونیست کردستان - عراق.....
۲۸۳.....	حزب کمونیست برای کردستان عراق.....
۲۸۴.....	حزب راه راست.....
۲۸۵.....	حزب اسلامی طلیعه.....
۲۸۵.....	حزب پیشرو سوسیالیستی ناصری (الحزب الطلیعی الاشتراکی الناصری).....
۲۸۵.....	حزب عدالت ترکمن عراق.....
۲۸۶.....	حزب عدالت و نجات.....
۲۸۶.....	حزب عدالت و پیشرفت دمکراتیک.....
۲۸۶.....	حزب عدالت و توسعه.....
۲۸۶.....	حزب عربی سوسیالیستی.....
۲۸۸.....	حزب کارگران انقلابی.....
۲۸۸.....	حزب کار سوسیالیستی انقلابی.....
۲۸۸.....	حزب عهد عراق.....
۲۸۹.....	حزب فاطمی.....
۲۸۹.....	حزب اسلامی فضیلت.....
۲۹۰.....	حزب ناسیونالیستی ناصری یکپارچه.....

۲۹۰.....	حزب کردی فیلی عراق
۲۹۱.....	حزب الله انقلابی کردستان
۲۹۱.....	حزب لیبرال دمکرات عراق
۲۹۳.....	حزب کنگره ملی
۲۹۴.....	حزب محافظه کاران
۲۹۴.....	حزب المستقبل
۲۹۵.....	حزب مشورت (المشور)
۲۹۵.....	حزب میانرو
۲۹۵.....	حزب میلاد ترکمن های عراقی
۲۹۵.....	حزب سری نجف
۲۹۶.....	حزب نهضت عراقی
۲۹۷.....	حزب وحدت عربی
۲۹۷.....	حزب وحدت کردستان
۲۹۸.....	حزب وحدت ملی
۲۹۸.....	حزب میانرو دمکرات
۲۹۹.....	حزب وطن دمکراتیک آزادی خواه
۲۹۹.....	حزب میهن عراق
۲۹۹.....	حزب ملی آشوری ها
۳۰۰.....	حزب ملی ترکمن عراق
۳۰۱.....	حزب ملی ترقی خواه
۳۰۱.....	حزب ملی دمکرات (۱۹۴۶)
۳۰۳.....	حزب ملی دمکرات (۲۰۰۳)
۳۰۴.....	حزب اجتماعی ملی دمکرات
۳۰۴.....	حزب ملی دمکرات اول
۳۰۴.....	حزب ملی عراق
۳۰۶.....	حزب ملی عراق / موصل
۳۰۷.....	حزب روزکاری کوردی
۳۰۷.....	حزب ری یاراست

۳۰۷.....	حزب زه حمه تکیشانی کوردستان.....
۳۰۷.....	حزب شورش (۱۹۴۴).....
۳۰۷.....	حزب شورش (۱۹۶۱).....
۳۰۷.....	حزب کاجیک.....
۳۰۸.....	حزب ستمدیدگان کردستان.....
۳۰۹.....	حزب هیوا.....
۳۱۱.....	حزب وحدت کمونیست‌ها در عراق (گروه نضال).....
۳۱۱.....	حسقیل، ساضون.....
۳۱۲.....	حسن، برزان ابراهیم.....
۳۱۲.....	حسن، سبعاوی ابراهیم.....
۳۱۲.....	حسن، قاسم.....
۳۱۳.....	حسن، مالک دوهان.....
۳۱۳.....	حسنى، حاجم.....
۳۱۴.....	حسنى، هیشم توفیق.....
۳۱۴.....	حسین، صدام.....
۳۱۷.....	حسینی، محمد امین.....
۳۱۸.....	حسینی، محمد صالح.....
۳۱۸.....	حصری، ساطع.....
۳۱۹.....	حصینی، عبدالرحیم.....
۳۲۰.....	حفید، بابا علی شیخ محمود.....
۳۲۰.....	حفید، محمود.....
۳۲۳.....	حکومت اسلامی.....
۳۲۳.....	دولت دفاع ملی.....
۳۲۳.....	حکیم، عبدالعزیز.....
۳۲۳.....	حکیم، محسن.....
۳۲۵.....	حکیم، محمد باقر.....
۳۲۶.....	حکیم، محمد علی.....
۳۲۶.....	حکیم، محمد مهدی.....

۳۲۷.....	حلمی، رفیق.....
۳۲۷.....	حمادی، سعدون.....
۳۲۸.....	حمدان، یوسف.....
۳۲۸.....	حمدانی، عدنان حسین.....
۳۲۹.....	حمندی، جعفر.....
۳۲۹.....	حمودی، همام باقر.....
۳۳۰.....	حوزه علمیه.....
۳۳۰.....	حیا، شلومورائین.....
۳۳۰.....	حیدر، رستم.....
۳۳۱.....	حیدری، جمال.....
۳۳۱.....	حیدری، صالح.....
۳۳۲.....	حیدری، مهدی.....

«حرف خ»

۳۳۳.....	خالدی، توفیق.....
۳۳۳.....	خالصی، جواد.....
۳۳۴.....	خالصی، محمد مهدی.....
۳۳۴.....	خالصی، شیخ محمد مهدی.....
۳۳۵.....	خالصی، مهدی.....
۳۳۶.....	خان، ابراهیم.....
۳۳۶.....	خان، حمید.....
۳۳۶.....	خراسانی، محمد کاظم.....
۳۳۷.....	خراسانی، کاظم.....
۳۳۷.....	خزاعی، رجاء حبیب.....
۳۳۸.....	خزرچی، نزار.....
۳۳۸.....	خضوری، لورا.....
۳۳۸.....	خضیر، احمد حسین.....
۳۳۹.....	خطاب، محمد شیت.....
۳۳۹.....	خطیب، عبدالحمید.....

۳۴۰.....	خفاجی، سلامه.....
۳۴۰.....	خلایه، احمد نزال فضیل.....
۳۴۰.....	خلخال، حمید.....
۳۴۰.....	خلف، ندیم عیسی.....
۳۴۱.....	خمینی، روح الله.....
۳۴۲.....	خوشناو، مصطفی.....
۳۴۲.....	خونی، ابوالقاسم.....
۳۴۲.....	خونی، عبدالمجید.....
۳۴۳.....	خیرالله، عدنان.....
۳۴۳.....	خیری، زکی.....
۳۴۴.....	خیزران، حبیب.....
۳۴۵.....	خیزران، فیصل حبیب.....
۳۴۵.....	خیون، امین حسین علی.....
۳۴۵.....	خیون، سالم.....

حرف ده

۳۴۷.....	دارالحکمه.....
۳۴۷.....	داغستانی، غازی محمد فاضل.....
۳۴۸.....	دانیال، عزره مناحیم.....
۳۴۸.....	دانیال، مناحیم.....
۳۴۸.....	داود، ابراهیم.....
۳۴۸.....	داود، عبدالکریم احمد.....
۳۴۹.....	داود، قاسم.....
۳۵۰.....	دخیل، عبدالصاحب.....
۳۵۰.....	دراجی، شفیق.....
۳۵۱.....	دراجی، عبداللطیف.....
۳۵۱.....	دزهنی، محسن.....
۳۵۱.....	دفتری، محمود صبحی.....
۳۵۲.....	دلکه، صالح مهدی.....

۳۵۳.....	دلیمی، سعدون جویر فرحان
۳۵۳.....	دلیمی، محمد مظلوم
۳۵۳.....	دلیمی، مزهر
۳۵۳.....	دلیمی، نزیهه
۳۵۴.....	دوری، عبدالستار
۳۵۵.....	دوری، عزه ابراهیم
۳۵۵.....	دمکرات‌های عراقی ضد اشغال

«حرف ر»

۳۵۷.....	انجمن جوانان (کوهه لی لاوان)
۳۵۷.....	انجمن کمونیست‌های عراق
۳۵۷.....	انجمن قومی
۳۵۸.....	انجمن زنان مسلمان عراق
۳۵۸.....	انجمن زنان عراقی
۳۵۹.....	سازمان ملی عشایر
۳۵۹.....	انجمن اسلامی جهانی اهل بیت
۳۵۹.....	انجمن علمای سنی در رمادی
۳۵۹.....	راوی، ابراهیم
۳۶۰.....	راوی، عبدالغنی
۳۶۰.....	راوی، نوری فرحان
۳۶۱.....	پرچم انقلاب (رایه الثورة)
۳۶۱.....	پرچم قرمز
۳۶۱.....	پرچم شغیله (رایه الشغیله)
۳۶۲.....	ربیمی، عبدالمطلب علی محمد
۳۶۲.....	ربیمی، محمد نجیب
۳۶۲.....	ربیمی، موفق
۳۶۳.....	رحال، حسین
۳۶۴.....	رزاز، منیف
۳۶۴.....	رسول، بکر محمود

۳۶۴.....	رشید، عبداللطیف
۳۶۵.....	رضی، حسین احمد
۳۶۶.....	رفاعی، طالب
۳۶۷.....	رفعت، حسن
۳۶۷.....	رفقای فهد (رفاق فهد)
۳۶۷.....	رکابی، شیخ اباد ابراهیم
۳۶۷.....	رکابی، فؤاد
۳۶۹.....	رمضان، ابوالاحمد
۳۶۹.....	رهیمی، سعید جواد

«حرف ز»

۳۷۱.....	زاد، زلمای خلیل
۳۷۲.....	زبیدی، محمد حمزه
۳۷۲.....	زرقاوی، ابومصعب
۳۷۴.....	زکرتیه
۳۷۴.....	زکی، خالد احمد
۳۷۴.....	زلخا، یوسف هارون
۳۷۴.....	زلطه، داود
۳۷۵.....	زنگنه، عبدالخالق
۳۷۵.....	زهاوی، شیخ امجد
۳۷۵.....	زهاوی، ناظم عبدالجلیل
۳۷۶.....	زوید، غالی
۳۷۶.....	زیباری، هوشیار
۳۷۶.....	زیدان، عبدالکریم

«حرف س»

۳۷۷.....	السامر، فیصل
۳۷۷.....	السامرائی، أبیهم
۳۷۸.....	السامرائی، فائق
۳۷۹.....	السامرائی، شامل

۳۷۹.....	السامرائی، عبدالخالق.....
۳۸۰.....	السامرائی، عبدالله فاضل.....
۳۸۰.....	السامرائی، محمد فاضل.....
۳۸۰.....	السامرائی، وفیق.....
۳۸۰.....	السباعی، یونس.....
۳۸۱.....	السیتی، محمد هادی.....
۳۸۲.....	ستراکیان، افترانیک.....
۳۸۲.....	السرکله.....
۳۸۳.....	سریع، حسن.....
۳۸۴.....	السعدون، عبدالمحسن.....
۳۸۵.....	السعدی، داود.....
۳۸۶.....	السعدی، سعدی محمد صالح.....
۳۸۷.....	السعدی، علی صالح.....
۳۸۸.....	سعودی، فاضل عبدالجلیل.....
۳۸۸.....	سعيد، محمد فهیمی.....
۳۸۹.....	السمید، نوری.....
۳۹۰.....	سکر، عبدالواحد.....
۳۹۱.....	سلمان، عدنان.....
۳۹۲.....	سلوم، عبدالله.....
۳۹۲.....	سلیم، عزالدین.....
۳۹۳.....	سلیمان حکمت.....
۳۹۴.....	السمای، مهدی.....
۳۹۴.....	السنة.....
۳۹۴.....	السهیل، طالب.....
۳۹۵.....	السودانی، عبدالقلاح حسن حمادی.....
۳۹۵.....	السویدی، توفیق.....
۳۹۶.....	السویدی، ناجی.....
۳۹۷.....	السویدی، یوسف.....

- سیرت، ولید محمود ۳۹۷
 سیستانی، علیالحسینی ۳۹۷
 سیف، مالک ۳۹۸

«حرف ش»

- الشافعی، عبدالله ۴۰۱
 شافیس، نوری صدیق ۴۰۱
 شاویس، روش نوری ۴۰۱
 جوانان عقیده و ایمان ۴۰۲
 شبر، قاسم ۴۰۲
 شبک (منطقه الشبک) ۴۰۲
 شیب، طالب حسین ۴۰۳
 الشیبی، حسین محمد ۴۰۴
 شیبی، محمدباقر ۴۰۵
 شیبی، محمدرضا ۴۰۵
 الشرقی، علی ۴۰۶
 الشریف شرف ۴۰۷
 شریف، عبدالستار طاهر ۴۰۷
 الشریف علی بن الحسین ۴۰۷
 شریف عبدالرحیم ۴۰۸
 شریف عزیز ۴۰۸
 الشریفی، سوسن علی مجید ۴۰۹
 شعبان عبدالحسین ۴۰۹
 الشعلان حازم ۴۱۰
 شکوری، شلومر ۴۱۰
 شلاش، عبدالمحسن ۴۱۰
 شلمودلان، ساسون ۴۱۱
 شلومر شکوری ۴۱۱
 الشمخانی، عبدالکاظم ۴۱۲

۴۱۲.....	شمس العراق.....
۴۱۲.....	الشمري، فليح حسن جاسم.....
۴۱۲.....	الشمري، فوزي.....
۴۱۳.....	شتاف، كريم.....
۴۱۳.....	شندل، عبدالحسين.....
۴۱۳.....	شنسل، محمد صديق.....
۴۱۴.....	شهاب، حماد.....
۴۱۴.....	شهرستاني، حسن.....
۴۱۴.....	شهرستاني، هبه الدين.....
۴۱۵.....	الشهواني، محمد عبدالله.....
۴۱۶.....	الشواف، عبداللطيف.....
۴۱۶.....	الشواف، عبدالوهاب.....
۴۱۷.....	شوكت، سامي.....
۴۱۷.....	شوكت ناجي.....
۴۱۸.....	الشيباني، طلعت.....
۴۱۹.....	شيخ احمد، طه.....
۴۱۹.....	شيخ داود، احمد.....
۴۲۰.....	شيخ راضي، محسن.....
۴۲۱.....	شيخ، عزيز احمد.....
۴۲۱.....	شيخعلي، علي محمود.....
۴۲۱.....	شيخعلي، تحسين علي.....
۴۲۱.....	شيخعلي عبدالكريم.....
۴۲۲.....	شيرازي، حسن.....
۴۲۲.....	شيرازي، محمد.....
۴۲۳.....	شيرازي، محمد تقى.....
۴۲۴.....	شيرزاد، احسان.....
۴۲۴.....	شيخيه.....
۴۲۵.....	شيعه.....

«حرف ص»

صانع، داود.....	۴۲۹
الصابنه.....	۴۳۰
صافی احمد.....	۴۳۱
الصابی، حسین.....	۴۳۲
الصابی، صفاءالدین محمد.....	۴۳۲
الصابی، علی.....	۴۳۲
صالح، برهم.....	۴۳۳
صالح، سمد.....	۴۳۳
صالحی، نجیب.....	۴۳۴
الصباغ، صلاح الدین.....	۴۳۴
الصدر، آمنه.....	۴۳۵
الصدر، حسین.....	۴۳۵
الصدر، محمد.....	۴۳۶
صدر، محمدباقر.....	۴۳۷
صدر، محمد محمد صادق.....	۴۳۸
صدر، مقتدی.....	۴۳۹
صدقی، بکر.....	۴۴۰
صدیق، یهودا ابراهیم.....	۴۴۱
الصواف، محمد محمود.....	۴۴۲

«حرف ض»

ضاری، شیخ.....	۴۴۳
ضاری، حارث.....	۴۴۳
افسران آزاد.....	۴۴۴
افسران آزاد.....	۴۴۶
ضمد، فعل.....	۴۴۷

«حرف ط»

الطائی، محمدعبد.....	۴۴۹
----------------------	-----

طالب، بشیر		۴۴۹
طالب، ناجی		۴۴۹
الطالبانی، جلال		۴۵۱
الطالبانی، حسن		۴۵۲
الطالبانی، مکرم		۴۵۲
طبیقچلی، ناظم		۴۵۳
طلفاح، خیرالله		۴۵۳
طیفور، عارف		۴۵۴

«حرف ظ»

ظالمی، شیخ رحوم		۴۵۵
-----------------	-------	-----

«حرف ع»

عادل، سلام		۴۵۷
عارف، اسماعیل ابراهیم		۴۵۷
عارف، عبدالرحمن		۴۵۷
عارف، عبدالسلام محمد		۴۵۸
عارف، فواد		۴۶۰
عایش، محمد		۴۶۰
عبدالاله (الوصی علی العرش)		۴۶۱
عبدالامیر، وضاح حسن		۴۶۲
عبدالجمیل، غانم		۴۶۲
عبدالحسین، محی		۴۶۲
عبدالحمید، صبحی		۴۶۲
عبدالحمید، محسن		۴۶۴
عبدالحمید، محی الدین		۴۶۵
عبدالرحمان، سامی		۴۶۵
عبدالرزاق، عارف		۴۶۶
عبدالعزیز عثمان		۴۶۷
عبدالقادر، رشید		۴۶۸

۴۶۸.....	عبدالقادیر فریدون.....
۴۶۸.....	عبداللطیف، عبدالستار.....
۴۶۹.....	عبداللطیف، وائل.....
۴۶۹.....	عبدالله، حمزه.....
۴۷۰.....	عبدالله، عامر.....
۴۷۱.....	عبدالمجید، رجب.....
۴۷۲.....	عبدالمهدی، عادل.....
۴۷۲.....	العبدی، احمد صالح.....
۴۷۳.....	العبدی، محمد صالح.....
۴۷۳.....	عثمان، حمید.....
۴۷۴.....	عثمان، محمود.....
۴۷۵.....	عثمان، نرین.....
۴۷۵.....	العراقی، أبو عزام.....
۴۷۵.....	العراقی، خالد.....
۴۷۵.....	العراقی، یحیی.....
۴۷۵.....	عروس الثوارت.....
۴۷۵.....	العزاوی، احمد.....
۴۷۶.....	العزاوی، جاسم.....
۴۷۶.....	عزاوی، حاتم حمدان.....
۴۷۶.....	عزیز، طارق.....
۴۷۷.....	العسگری، جعفر.....
۴۷۸.....	عسکری، علی.....
۴۷۹.....	عسکری، مرتضی.....
۴۸۰.....	هیأت اِحیاء کرد (کازیک).....
۴۸۰.....	هیأت مارکیستی لنینی کومله.....
۴۸۱.....	هیأت کادحی (زحمتکشان) کردستان.....
۴۸۲.....	گروه مبارزه با صهیونیسم.....
۴۸۳.....	عطار، جاسم محمد کاظم.....

..... ۴۸۴	عطار، داود
..... ۴۸۴	عطار، مهدی
..... ۴۸۴	عطیه، خالد
..... ۴۸۵	عطیه، شعلان
..... ۴۸۵	عطیه، غسان
..... ۴۸۶	عفلق، میشل
..... ۴۸۷	عقراوی، عزیز
..... ۴۸۷	عقبلی، عبدالعزیز
..... ۴۸۸	علاوی، ابراهیم
..... ۴۸۹	علاوی، ایاد
..... ۴۹۰	علاوی، علی عبدالامیر
..... ۴۹۰	علوان، عمر
..... ۴۹۰	علوش، صادق حمید
..... ۴۹۱	علی حیدر، عزیز الجاح
..... ۴۹۲	علی، صلاح عمر
..... ۴۹۲	علی، عمر
..... ۴۹۳	علی، مصطفی
..... ۴۹۳	عماش، صالح مهدی
..... ۴۹۴	عماش، هدی صالح
..... ۴۹۵	عمر، جابر
..... ۴۹۵	عمر، رشاد ماندان
..... ۴۹۵	العمری ارشد
..... ۴۹۶	عمری، محمد امین
..... ۴۹۷	عمری، مصطفی
..... ۴۹۷	عملیه الصقر
..... ۴۹۷	عنزی، عبدالکریم
..... ۴۹۷	عوادی، کاطع
..... ۴۹۸	عوبدیا، کرجی شاوؤل

«حرف غ»

۴۹۹.....	گارنر، جی.....
۵۰۰.....	غازی (ملک).....
۵۰۰.....	غبان، علی فائق.....
۵۰۰.....	غضبان، ثامر عباس.....
۵۰۰.....	غنیمه، یوسف.....
۵۰۱.....	غیدان، سعدون.....

«حرف ف»

۵۰۳.....	فاضل «الموح» صلال.....
۵۰۳.....	فاروقی، محمد شریف.....
۵۰۴.....	فاسیلی، بیوتر (پطرس).....
۵۰۵.....	فتح الله جرجیس.....
۵۰۵.....	فخری، سلیم.....
۵۰۵.....	فرج الله، شیخ جبار.....
۵۰۶.....	فرحان، عبدالکریم.....
۵۰۶.....	الفرسان.....
۵۰۷.....	فريق الکادر.....
۵۰۷.....	فضل، محمدرشاد.....
۵۰۷.....	فکیکی، هانی.....
۵۰۸.....	فلیح، عاصم.....
۵۰۹.....	فیصل الاول (ملک).....
۵۱۰.....	فیصل الثانی (ملک).....
۵۱۰.....	فیضی، سلمان.....
۵۱۲.....	سپاه بدر.....
۵۱۲.....	سپاه عمر.....
۵۱۳.....	فیلی، ثائر.....

«حرف ق»

۵۱۵.....	فهرست دمکراتیک کردستان (قائمة الديمقراطية الكردستانية).....
----------	---

۵۱۵.....	فهرست رافدین وطنی.....
۵۱۵.....	فهرست رسالتیون (مکتبیون).....
۵۱۶.....	فهرست ملی عراق.....
۵۱۶.....	قادر عزیز.....
۵۱۶.....	قادر محمد.....
۵۱۷.....	قازانچی، کمیل.....
۵۱۷.....	قاسم، عبدالکریم.....
۵۱۸.....	قاسم، کوردو.....
۵۱۸.....	قاموسی، محمدصادق.....
۵۱۹.....	قانون اداره دولت در مرحله انتقالی.....
۵۱۹.....	قانون اساسی عراق.....
۵۲۰.....	قانون تابعیت (۱۹۲۴).....
۵۲۰.....	قانون مجلس ملی (۱۹۷۰).....
۵۲۱.....	قانون مجلس ملی برای رهبری انقلاب (۱۹۶۳).....
۵۲۱.....	قپانچی، صدرالدین.....
۵۲۱.....	قپانچی، عزالدین.....
۵۲۱.....	قبضه الهدی (پنجه هدایت).....
۵۲۲.....	قزاز، سعید.....
۵۲۲.....	قزاز، محمدصالح.....
۵۲۳.....	قزانشی، کامل.....
۵۲۴.....	قزوینی، امیر محمد.....
۵۲۴.....	قصاب، عبدالعزیز.....
۵۲۵.....	قصر النهایه.....
۵۲۵.....	گردهمایی دوکان.....
۵۲۶.....	نیروهای امام شهید صدر.....
۵۲۶.....	نیروهای دفاع مقدس.....
۵۲۶.....	نیروهای سیدالشهداء.....
۵۲۶.....	ملی گرایان عرب.....

۵۲۷.....ستاد انقلابی جبهه مردمی.....

۵۲۷.....ستاد ملی انقلابی حزب بعث عربی سوسیالیستی.....

«حرف ک»

۵۲۹.....کاشف الغطاء، محمدحسین.....

۵۳۰.....کاظم، علاء حبیب.....

۵۳۰.....کبه، ابراهیم.....

۵۳۱.....کبه، جمیل محمدسلیم.....

۵۳۱.....کبه، صالح عبدالامیر.....

۵۳۲.....کبه، محمدحسین عبدالقادر.....

۵۳۲.....کبه، محمدمهدی.....

۵۳۳.....کیسی، باسل.....

۵۳۳.....کتاب الشباب «گردان‌های جوان».....

۵۳۴.....گردان‌های خشم اسلامی.....

۵۳۴.....ائتلاف چهارگانه.....

۵۳۴.....ائتلاف اسلامی.....

۵۳۴.....ائتلاف اسلامی برای آزادی عراق.....

۵۳۵.....جبهه آشوریان.....

۵۳۵.....گروه افسران ملی گرا.....

۵۳۵.....جبهه صلح و آزادی.....

۵۳۵.....ائتلاف ملی دمکراتیک اصلاح طلب.....

۵۳۵.....ائتلاف به سوی آینده.....

۵۳۶.....جبهه متحد مبارز.....

۵۳۶.....کرباس، حسن عباس.....

۵۳۷.....کرکوکلی، عزت باشا.....

۵۳۷.....کرکوکلی، کمال.....

۵۳۸.....کریم، حبیب محمد.....

۵۳۸.....کریم، وهاب.....

۵۳۸.....کزار، ناظم.....

۵۳۹.....	کشموله، مأمون
۵۳۹.....	کفاح السجین الثوری (مبارزه انقلابیون زندانی)
۵۴۰.....	کفاح الشعب (مبارزه مردمی)
۵۴۰.....	گلشن، جلال حسین
۵۴۰.....	کمالالدین، حسین
۵۴۰.....	کمالی، شفیق
۵۴۱.....	کنه، خلیل
۵۴۱.....	کنه، عبدالمجید
۵۴۲.....	کنه، یونادیم یوسف
۵۴۲.....	نیروهای حزب الدعوة
۵۴۲.....	کورانی، الشیخ علی
۵۴۳.....	کوکس، سیریرسی
۵۴۳.....	کیدور، آرسین
۵۴۴.....	گیلانی، رشید عالی
۵۴۶.....	کینیانی، سهیله عبدجعفر
	«حرف ل»
۵۴۷.....	کمیته دفاع از ملت عراق
۵۴۷.....	کمیته امنیت داخلی
۵۴۷.....	کمیته آمادگی حزب دموکراسی کردستان
۵۴۷.....	کمیته تعاون ملی
۵۴۸.....	کمیته همکاری کشورهای عربی
۵۴۸.....	کمیته هماهنگی وطنی کردستان
۵۴۸.....	کمیته هماهنگی حمایت از مخالفان عراقی
۵۴۹.....	کمیته انقلابی
۵۵۰.....	کمیته حرابه (آزادی)
۵۵۰.....	کمیته مقدماتی قانون‌گذاری
۵۵۱.....	کمیته دفاع از حقوق و آزادی‌های دموکراسی در عراق
۵۵۱.....	کمیته سلامت ملی

۵۵۱.....	کمیته عالی دفاع از مردم عراق
۵۵۱.....	کمیته مشترک کار نیروهای مخالف عراق
۵۵۲.....	کمیته کار برای آزادسازی عراق
۵۵۳.....	کمیته مرکزی عراق
۵۵۳.....	کمیته ستاد عالی حزب کمونیستی عراق
۵۵۳.....	کمیته میهنی انقلاب
۵۵۳.....	کمیته عالی ملی
۵۵۳.....	کمیته میهنی اتحاد سربازان و افسران
۵۵۳.....	کمیته هماهنگی جپ گراهای کردستان
۵۵۴.....	کمیته مبارزه با استعمار و استثمار
۵۵۴.....	لوج الفیحاء
۵۵۴.....	لوج بابل
۵۵۴.....	لوج دارالسلام
۵۵۴.....	لوج صدق الوفاء
۵۵۵.....	لوج مابین النهرین
۵۵۵.....	لولان، محمدرشید
۵۵۵.....	لیفی

«حرف م»

۵۵۷.....	اولین کنفرانس اسلامی عراقی
۵۵۷.....	همایش عمومی آشوری
۵۵۸.....	کنفرانس مؤسسان ملی عراق
۵۶۰.....	کنفرانس مردمی کردستان
۵۶۱.....	کنفرانس صلیخ
۵۶۱.....	کنفرانس قاهره (۱۹۲۱)
۵۶۲.....	کنفرانس ملی
۵۶۲.....	کنفرانس نیروهای اسلامی
۵۶۲.....	کنفرانس ناصریه (۲۰۰۳)
۵۶۳.....	کنفرانس نجف

۵۶۴.....	کنفرانس ملی آشوری.....
۵۶۴.....	اولین کنفرانس ملی اقلیت‌های عراقی.....
۵۶۴.....	کنفرانس ملی عراق.....
۵۶۷.....	کنفرانس وفاق ملی عراق (قاهره).....
۵۶۸.....	کنفرانس بیروت (۱۹۹۱).....
۵۶۹.....	کنفرانس آزادی عراق.....
۵۷۰.....	کنفرانس دهوک (۱۹۰۷).....
۵۷۰.....	کنفرانس صلاح‌الدین (۱۹۹۲).....
۵۷۱.....	کنفرانس وین.....
۵۷۱.....	کنفرانس کربلاء (۱۹۲۲).....
۵۷۲.....	کنفرانس کربلاء (۱۹۳۱).....
۵۷۲.....	کنفرانس لندن (۲۰۰۲).....
۵۷۳.....	کنفرانس لندن (۱۹۹۱).....
۵۷۴.....	کنفرانسی‌ها (موت‌مربون).....
۵۷۴.....	المارشمعون، إشای.....
۵۷۴.....	مالکی، نوری کامل.....
۵۷۵.....	مالکی، سلام عوده فالج.....
۵۷۵.....	مامند، رسول.....
۵۷۶.....	[جبهه] متحد دمکراتیک عراق.....
۵۷۶.....	پژوهشگران آزاداندیش.....
۵۷۶.....	مثلث سنی.....
۵۷۷.....	مجلس اعیان بغداد.....
۵۷۷.....	مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق.....
۵۷۸.....	شورای عالی عشایر عراق.....
۵۷۹.....	مجلس اعیان (سنا).....
۵۷۹.....	مجلس اقلیت‌های عراق.....
۵۸۰.....	مجلس انقلاب مردمی.....
۵۸۰.....	شورای حکومت انتقالی.....

۵۸۱.....	شورای گفتمان ملی عراق.....
۵۸۱.....	شورای دفاع وطنی.....
۵۸۱.....	شورای حاکمیت.....
۵۸۲.....	شورای شیعی عراق.....
۵۸۲.....	شورای عمومی کردهای فیلی.....
۵۸۲.....	شورای (مجلس) آزاد عراق.....
۵۸۳.....	شورای عشایر عراق.....
۵۸۳.....	شورای علمای انقلاب اسلامی عراق.....
۵۸۴.....	شورای ملی کلدانیان.....
۵۸۴.....	شورای یکپارچه ملی مقاومت عراق.....
۵۸۶.....	شورای ملی رهبری انقلاب.....
۵۸۶.....	شورای ملی وحدت و ساختن عراق.....
۵۸۶.....	مجلس شورای مجاهدین (۲۰۰۳).....
۵۸۷.....	مجلس شورای مجاهدین (۲۰۰۶).....
۵۸۷.....	مجلس سنای عشایر کرد.....
۵۸۸.....	مجلس سنای عشایر و اعیان استان نجف.....
۵۸۹.....	شورای رهبری انقلاب.....
۵۸۹.....	شورای رهبری انقلاب کردستان عراق.....
۵۸۹.....	اتحادیه نجات وطنی.....
۵۸۹.....	گروه اللیفیف.....
۵۸۹.....	مجید، محمد.....
۵۹۰.....	محبوب، محمد.....
۵۹۰.....	محتفل بهائیان پایتخت.....
۵۹۰.....	دادگاه مهداوی.....
۵۹۰.....	محمد، سعدون.....
۵۹۱.....	محمد، عزیز.....
۵۹۱.....	محمود، نجم.....
۵۹۱.....	محمود، نورالدین.....

۵۹۲.....	مخلص، مولود.....
۵۹۳.....	مدرس، فهمی.....
۵۹۳.....	مدرسی، محمدتقی.....
۵۹۴.....	مدرسی، هادی.....
۵۹۴.....	مدفعی، جمیل.....
۵۹۵.....	مرام (اعتراض کنندگان و مخالفین به انتخابات ۲۰۰۵).....
۵۹۶.....	مرجان، عبدالوهاب.....
۵۹۶.....	مرجعیت دینی.....
۵۹۷.....	مرکز عراقی برای توسعه و گفت‌وگو بین‌المللی.....
۵۹۷.....	مرکز رهبری حزب کمونیست عراق.....
۵۹۷.....	مسعود عبدالله.....
۵۹۸.....	مشاط، محمد.....
۵۹۸.....	مشهدانی، محمود.....
۵۹۹.....	مشهدی، محی‌الحسین.....
۵۹۹.....	مصطفی، عزت.....
۶۰۰.....	مصلح، رشید.....
۶۰۰.....	المطلک، صالح.....
۶۰۱.....	مطبری، ابراهیم.....
۶۰۱.....	مظفر، سامی.....
۶۰۱.....	معجون، سامی عزازه.....
۶۰۲.....	معروف، طه محی‌الدین.....
۶۰۲.....	معصوم فؤاد.....
۶۰۳.....	معله، تحسین.....
۶۰۳.....	معله، فاضل عباس حسین.....
۶۰۴.....	مفتی، حازم.....
۶۰۵.....	مفتی، عدنان.....
۶۰۵.....	مقاومت اسلامی ملی.....
۶۰۵.....	مقاومت مردمی.....

۶۰۶.....	مکتب (دفتر) سه گانه.....
۶۰۶.....	دفتر انقلاب اسلامی در عراق.....
۶۰۶.....	دفتر ترقی جعفری عثمانی.....
۶۰۶.....	ملا کریکار.....
۶۰۶.....	الملاک، حبیب.....
۶۰۷.....	دیدار جنبش های اسلامی.....
۶۰۷.....	یاوران اهل تسنن.....
۶۰۷.....	منتفق، عبدالمهدی.....
۶۰۷.....	منذور، عبدالحسین.....
۶۰۷.....	سازمان بیداری مارکسیستی.....
۶۰۸.....	سازمان انتقام خون شهدا.....
۶۰۸.....	سازمان بسیج اسلامی.....
۶۰۸.....	سازمان دفاع «هاگانه».....
۶۰۸.....	سازمان جوانان مسلمان.....
۶۱۰.....	سازمان جوانان عبری.....
۶۱۰.....	سازمان کمونیست های عراق.....
۶۱۰.....	سازمان الصقرا الأحمر (عقاب سرخ).....
۶۱۱.....	سازمان الطلائع الاسلامیه (پشاهندگان اسلامی).....
۶۱۲.....	سازمان کارگری انقلابی.....
۶۱۳.....	سازمان کار (عمل) اسلامی.....
۶۱۴.....	سازمان کار کمونیستی در عراق.....
۶۱۴.....	سازمان مبارزه مسلحانه.....
۶۱۵.....	سازمان مارکسیستی عراق.....
۶۱۶.....	سازمان مارکسیستی لنینیستی عراق.....
۶۱۶.....	سازمان مسلمانان معتقد.....
۶۱۷.....	سازمان هسته لنینیسم.....
۶۱۷.....	سازمان یهودی آزاد.....
۶۱۷.....	سازمان بدر.....

۶۱۸.....	سازمان ارتش آزادی‌بخش مردمی عراق.....
۶۱۸.....	سازمان جوانان نجاتبخش.....
۶۱۸.....	سازمان شتورا.....
۶۱۹.....	سازمان جامعه مدنی و دموکراتیک در عراق.....
۶۱۹.....	سازمان وحدت پایگاه حزبی.....
۶۱۹.....	مهداوی، فاضل عباس.....
۶۲۰.....	موسوی، باقر ابراهیم.....
۶۲۱.....	موسی، حمید مجید.....
۶۲۲.....	مولود، عبدالباسط کریم.....
۶۲۲.....	مهاجر، ابو حمزه.....
۶۲۲.....	میثاق کار ملی.....
۶۲۳.....	میران، صدیق.....

«حرف ن»

۶۲۵.....	نائینی، محمدحسین.....
۶۲۵.....	باشگاه برادران آزادی.....
۶۲۶.....	باشگاه اصلاح.....
۶۲۶.....	باشگاه بعث عربی.....
۶۲۶.....	باشگاه التأخی (برادری).....
۶۲۷.....	باشگاه همبستگی (التضامن).....
۶۲۷.....	باشگاه الرافدین.....
۶۲۸.....	باشگاه الزوراء در بغداد.....
۶۲۸.....	باشگاه جوانان اسرائیلی در عماره.....
۶۲۸.....	باشگاه القلم.....
۶۲۹.....	باشگاه المثنی بن حارثه الشیبانی.....
۶۲۹.....	باشگاه المهلب بن ابی صفره.....
۶۳۰.....	باشگاه نهضت در بصره.....
۶۳۰.....	باشگاه ملی.....
۶۳۰.....	باشگاه بغداد.....

- ۶۳۱.....باشگاه زانسنی.....
- ۶۳۱.....باشگاه لورا خضوری.....
- ۶۳۱.....ناصری، عبدالسلام عبدالعزيز.....
- ۶۳۲.....ناصری، مؤید یاسین عزیز.....
- ۶۳۳.....ناصری، محمدباقر.....
- ۶۳۳.....نامق، جوهر سالم.....
- ۶۳۴.....نايف، عبدالرزاق.....
- ۶۳۴.....النجفی، اسامه عبدالعزيز.....
- ۶۳۴.....النجفی، بشیر.....
- ۶۳۵.....النصراوي، عبدالاله.....
- ۶۳۵.....نصرت، عبدالکریم مصطفی.....
- ۶۳۶.....نظمی، جمال عمر.....
- ۶۳۶.....نظمی، عمر.....
- ۶۳۷.....سندیکای کارگران عراق.....
- ۶۳۷.....نقشبندی، خالد.....
- ۶۳۷.....النقشلی، انور.....
- ۶۳۸.....النقیب، حسن.....
- ۶۳۸.....النقیب، طالب.....
- ۶۴۰.....نقیب، عبدالرحمن.....
- ۶۴۱.....نقیب، فلاح.....
- ۶۴۲.....النهر، معین حسین.....
- ۶۴۲.....هسته مارکسیستی ناب.....
- ۶۴۲.....نورالدین، دارا.....
- ۶۴۲.....نوری، بهاءالدین.....
- ۶۴۴.....نوری، شهاب الشیخ.....
- ۶۴۵.....نهضت نجات جنوب.....
- ۶۴۵.....نوشیروان، مصطفی.....

«حرف هـ»

۶۴۷.....	هادی، إدريس.....
۶۴۷.....	هاشم، جواد.....
۶۴۸.....	هاشم، مهدی.....
۶۴۸.....	هاشمی، خالد مکی.....
۶۴۹.....	هاشمی، طارق.....
۶۴۹.....	هاشمی، طه.....
۶۵۰.....	هاشمی، عقيله.....
۶۵۱.....	هاشمی، محمود.....
۶۵۱.....	هاشمی، هاشم عبدالحسن علی.....
۶۵۱.....	هاشمی، یاسین.....
۶۵۳.....	هندي، هانی.....
۶۵۳.....	شورای دعوت، ارشاد و فتوی.....
۶۵۳.....	شورای مستقل عراقی.....
۶۵۴.....	شورای علمی عراق.....
۶۵۴.....	هیأت اندیشمندان مسلمان عراق.....
۶۵۴.....	هیوا یا کورد.....

«حرف و»

۶۵۵.....	واسطی، حسن.....
۶۵۵.....	دولت ائتلاف ملی.....
۶۵۵.....	دولت اصلاحات.....
۶۵۵.....	ولایت فقیه.....
۶۵۸.....	وندای، منذر.....

«حرف ی»

۶۵۹.....	یاسری، توفیق.....
۶۵۹.....	یاسین، کامل.....
۶۵۹.....	یاملکی، اکرم.....
۶۵۹.....	یاور، احمد عجیل.....

- ۶۶۰..... یاور، غازى عجیل
- ۶۶۰..... یحیی، ظاهر
- ۶۶۱..... یزدی، محمد کاظم
- ۶۶۲..... یزیدیون
- ۶۶۴..... یعقوبی، محمد
- ۶۶۴..... یوسف عونى
- ۶۶۵..... یوسف، یوسف سلمان
- ۶۶۷..... یوسفی، صالح

منابع و مأخذ

- ۶۶۹..... الف. کتاب‌های عربی
- ۶۷۷..... ب- اسناد
- ۶۷۹..... ج- مطبوعات
- ۶۷۹..... د- منابع لاتین
- ۶۷۹..... هـ - منابع اینترنتی

www.ketab.ir

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ
(قرآن کریم، سوره مبارکه النمل، آیه شریفه ۱۵)

سخن ناشر

فلسفه وجودی دانشگاه امام صادق علیه السلام که از سوی ریاست دانشگاه به کرات مورد توجه قرار گرفته، تربیت نیروی انسانی‌ای متعهد، با تقوا و کارآمد در عرصه عمل و نظر است تا از این طریق دانشگاه بتواند نقش اساسی خود را در سطح راهبردی به انجام رساند.

از این حیث «تربیت» را می‌توان مقوله‌ای محوری یاد نمود که وظایف و کارویژه‌های دانشگاه، در چارچوب آن معنا می‌یابد؛ زیرا که «علم» بدون «تزکیه» بیش از آنکه ابزاری در مسیر تعالی و اصلاح امور جامعه باشد، عاملی مشکل‌ساز خواهد بود که سازمان و هویت جامعه را متأثر و دگرگون می‌سازد.

از سوی دیگر «سیاست‌ها» تابع اصول و مبادی علمی هستند و نمی‌توان متکر این تجربه تاریخی شد که استواری و کارآمدی سیاست‌ها در گرو انجام پژوهش‌های علمی و بهره‌مندی از نتایج آن‌هاست. از این منظر، پیشگامان عرصه علم و پژوهش، راهبران اصلی جریان‌های فکری و اجرایی به حساب می‌آیند و نمی‌توان آینده درخشانی را بدون توانایی‌های علمی - پژوهشی رقم زد و سخن از «مرجعیت علمی» در واقع پاسخ‌گویی به این نیاز بنیادین است.

دانشگاه امام صادق علیه السلام در واقع یک الگوی عملی برای تحقق ایده دانشگاه اسلامی در شرایط جهان معاصر است. الگویی که بیش از «ربع قرن» تجربه دارد و هم اکنون ثمرات نیکوی این شجره طیبه در فضای ملی و بین‌المللی قابل مشاهده است. طبقاً آنچه حاصل آمده، محصول نیت خالصانه و جهاد علمی مستمر مجموعه بنیان‌گذاران و دانش‌آموختگان این نهاد است که امید

می‌رود در طلیمه دور جدید فعالیت خود بتواند به توسعه و تقویت آنها در پرتو عنایات حضرت حق تعالی، اهتمام ورزد.

معاونت پژوهشی دانشگاه امام صادق علیه السلام باتوجه به شرایط، امکانات و نیازمندی جامعه در مقطع کنونی با طرحی جامع نسبت به معرفی دستاوردهای پژوهشی دانشگاه، ارزیابی سازمانی - کارکردی آنها و بالاخره تحلیل شرایط آتی اقدام نموده که نتایج این پژوهش‌ها در قالب کتاب، گزارش، نشریات علمی و... تقدیم علاقه‌مندان می‌گردد. هدف از این اقدام - ضمن قدردانی از تلاش خالصانه تمام کسانی که با آرمان و اندیشه‌ای بزرگ و ادعایی اندک در این راه گام نهادند - درک کاستی‌ها و اصلاح آنها است تا از این طریق زمینه پرورش نسل جوان و علاقه‌مند به طی این طریق نیز فراهم گردد؛ هدفی بزرگ که در نهایت مرجعیت مکتب علمی امام صادق علیه السلام را در گستره بین‌المللی به همراه خواهد داشت. (انشاءالله)

ولله الحمد

معاونت پژوهشی دانشگاه

مقدمه مترجم

سرزمین بین‌النهرین یا عراق کنونی تا اوایل قرن بیستم جزو قلمرو امپراتوری عثمانی بود. در دوران عثمانی، سرزمین عراق از نظر دسترسی سلاطین عثمانی به سرزمین‌های عربی و شمال آفریقا اهمیت فراوانی داشت؛ ضمن آنکه این منطقه برای متحدین امپراتوری عثمانی (آلمان) و دولت‌های مخالف (انگلستان)، به منظور دسترسی به شبه قاره هند نیز از اهمیت بسیار زیادی برخوردار بود. پس از شکست عثمانی در جنگ جهانی اول و تجزیه آن، عراق که بخشی از خاک عثمانی محسوب می‌شد، توسط انگلستان اشغال گردید و به موجب مصوبه جامعه ملل، تحت قیمومیت این کشور قرار گرفت. پس از گذشت حدود ۱۰ سال، عراق در سال ۱۹۳۲ استقلال یافت و به عضویت جامعه ملل درآمد. در واقع شکل‌گیری کشور کنونی عراق، محصول اقدامات انگلستان است که در پی قرارداد «سایکس-پیکو» در سال ۱۹۱۶ بین وزرای خارجه انگلیس و فرانسه به وجود آمد. عراق که از سه ولایت بصره، بغداد و موصل تشکیل شده بود به لحاظ امکان ارتباط با خلیج فارس، همسایگی با اردن و ارتباط با دریای سرخ می‌توانست راه زمینی مناسبی برای انگلستان در دسترسی به هند فراهم آورد که مکمل راه دریایی هند به شمار می‌رفت. بنابراین در این مقطع نیز عراق از اهمیت ژئوپلیتیک فراوانی برخوردار بود. با افول قدرت انگلستان و پایان جنگ جهانی، دوم از اهمیت موقعیت ژئوپلیتیک عراق کاسته نگردید. در دوران جنگ سرد، عراق کانون توجه بلوک شرق برای دستیابی‌اش به خاورمیانه قرار گرفت، به همین دلیل اتحاد جماهیر شوروی در عراق نفوذ بسیار زیادی پیدا نموده و ساختارهای سیاسی، اقتصادی و نظامی این کشور را از خود متأثر ساخته بود. در دوران مذکور اتحاد جماهیر شوروی از وحدت و یکپارچگی عراق حمایت می‌کرد و این موضوع به ابزاری در دست دولت مرکزی این کشور برای سرکوب حرکت‌های جدایی طلبانه مانند جنبش کردها و شیعیان تبدیل شده بود. در پی

حمله نظامی ایالات متحده آمریکا و کشورهای متحد آن، دولت بعث به رهبری صدام حسین سرنگون شد و به سرعت سیر جدیدی از حوادث و درگیری‌های قومی و مذهبی و تحولات سیاسی-اجتماعی در عراق آغاز گردید.

این مجموعه شامل تاریخ شکل‌گیری احزاب، جنبش‌ها و انجمن‌های علنی، سری و همچنین شخصیت‌های حزبی، سیاسی، مذهبی و دولتی سهم در شکل‌گیری تاریخ سیاسی عراق از پایان سیطره حکومت عثمانی تا کنون در عراق معاصر است.

این مجموعه توسط آقای دکتر حسن لطیف الزبیدی، استاد دانشگاه‌های عراق، تألیف و ناشر آن، مؤسسه انتشاراتی العارف در بیروت لبنان است که در سال ۲۰۰۷ به چاپ رسیده است.

سعی مؤلف در این پژوهش که با کمک شعاری از اساتید و کارشناسان تاریخ سیاسی عراق و با استفاده از ده‌ها منبع، سند و خلاصه‌برداری تحقیقات صورت گرفته است، بر آن بوده است تا علی‌رغم تمام چالش‌ها و مشکلات ناشی از آشفتگی موجود در تاریخ سیاسی و حزبی عراق بتواند با تحقیق و بررسی همه‌جانبه و غیر جانبدارانه، چهارچوبی کلی برای مطالعه مسایل فعالیت‌های حزبی در عراق معاصر را در اختیار قرار دهد.

بی‌شک ترجمه این مجموعه بدیع، تلاشی ضروری در کشف جوانب پنهان تاریخ سیاسی معاصر عراق و بابتی برای پژوهش‌های جدید در حوزه مطالعات عراق است. مطالب جمع‌آوری شده در این مجموعه می‌تواند به پژوهش‌های علمی سرعت بیشتری بخشد و رویدادها و تحولات سیاسی را از این طریق دنبال کند.

امید است ترجمه این مجموعه بتواند در درک فعالیت‌های حزبی و تحولات سیاسی-اجتماعی عراق جدید راهگشای محققین، پژوهشگران و علاقمندان به مسایل سیاسی-تاریخی خاورمیانه بوده باشد.

در پایان بر خود لازم می‌دانم از همکاری و راهنمایی‌های آقای دکتر اصغر افتخاری و همچنین زحمات بی‌دریغ آقای محمود دارینی که در به ثمر رساندن این مجموعه نقش به‌سزایی ایفا نموده‌اند، تشکر و سپاسگزاری نمایم.

سید عدنان محقق